

Zákon: Nikdo nesmí žádat a už vůbec ne nutit pedagoga podílet se na testování dětí. Pedagog není zdravotník na to určený

- CZ24 News | 11. dubna 2021

ČESKO: Obrací se na nás pedagogové, kteří se ptají, jestli se musí podílet na trápení, pardon testování dětí. Odpověď je jednoduchá: ne, podle zákona nemusí. To ale neznamená, že předloží řediteli právní rozbor a jsou z obliga. Tak to bohužel v dnešní době nefunguje. Proto prosím berte tento rozbor spíše jako podklad k debatě s ředitelem a s rodiči.

Práva a povinnosti pedagoga

Povinnosti pedagoga upravuje hlavně zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon. Nejprve se ale podívejme na práva, protože já mám obecně práva radši než povinnosti, protože věřím, že rozumný a vzdělaný člověk nadaný právy si je povinností vědom tak nějak sám od sebe a nepotřebuje, aby nad ním stál dráb s bičem a poňoukal ho k větší poslušnosti.

Práva pedagogů při výkonu pedagogické činnosti jsou upravena v § 22a a patří mezi ně mj.:

a) na zajištění podmínek potřebných pro výkon jejich pedagogické činnosti, zejména na ochranu před fyzickým násilím nebo psychickým nátlakem ze strany dětí, žáků, studentů nebo zákonných zástupců dětí a žáků a dalších osob, které jsou v přímém kontaktu s pedagogickým pracovníkem ve škole,

- b) aby nebylo do jejich přímé pedagogické činnosti zasahováno v rozporu s právními předpisy,
- c) na využívání metod, forem a prostředků dle vlastního uvážení v souladu se zásadami a cíli vzdělávání při přímé vyučovací, výchovné, speciálněpedagogické a pedagogicko-psychologické činnosti.

K těmto právům náleží ze zákona následující povinnosti:

- a) vykonávat pedagogickou činnost v souladu se zásadami a cíli vzdělávání,
- b) chránit a respektovat práva dítěte, žáka nebo studenta,**
- c) **chránit bezpečí a zdraví dítěte,** žáka a studenta a předcházet všem formám rizikového chování ve školách a školských zařízeních,
- d) **svým přístupem k výchově a vzdělávání vytvářet pozitivní a bezpečné klima ve školním prostředí a podporovat jeho rozvoj,**
- e) **zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí,** žáků a studentů a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, s nimiž přišel do styku,
- f) poskytovat dítěti, žáku, studentovi nebo zákonnému zástupci nezletilého dítěte nebo žáka informace spojené s výchovou a vzděláváním.

Z tohoto ustanovení v kombinaci se zákoníkem práce lze dovodit podle názoru MŠMT povinnost poskytnout nemocnému dítěti zvláštní péči, jež může spočívat například v podávání určitých léků, pravidelném sledování zdravotního stavu dítěte nebo v jiné potřebné pomoci, a to podle druhu a míry onemocnění. **Je jasné, že všichni zainteresovaní na testování tvrdí, že asistence u samotestu není zdravotní službou, ale tzv. paramedicínským úkonem. (Zde neřeším otázku, zda vůbec smí být dítěti nařízeno se nějak samo testovat),** který zřejmě může být pedagogickému pracovníkovi uložen jako pracovní povinnost.

Trpí-li dítě onemocněním, které vyžaduje zohlednění při vzdělávání (např. cukrovka), je podle školského zákona a zákoníku práce v pravomoci ředitele školy uložit zaměstnancům školy povinnost poskytnout nemocnému dítěti zvláštní péči, jež může spočívat například v podávání určitých léků, pravidelném sledování zdravotního stavu dítěte nebo v jiné potřebné pomoci, a to podle druhu a míry onemocnění. Musí však jít o činnosti, ke kterým není třeba odborné kvalifikace a ke kterým nejsou způsobilé jen osoby se speciálním odborným vzděláním či odbornou praxí, popřípadě osoby splňující další požadavky stanovené právními předpisy k poskytování zdravotní péče.

Na pedagogy je nutno vztáhnout z. č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Práva a povinnosti zaměstnance jsou upraveny v § 106 a násl. zákoníku práce:

Zde je zajímavé toto právo zaměstnance: „Zaměstnanec je oprávněn odmítnout výkon práce, o níž má důvodně za to, že **bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných fyzických osob**; takové odmítnutí není možné posuzovat jako nesplnění povinnosti zaměstnance.“ Dále platí, že „zaměstnanec má povinnost **dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci**. Znalost základních povinností vyplývajících z právních a ostatních předpisů a požadavků zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je nedílnou a trvalou součástí kvalifikačních předpokladů zaměstnance.“

I když by tedy byla asistence při samotestování paramedicínským úkonem (tj. může být povinnost se na takových úkonech podílet pedagogovi uložena) domníváme se, že je možné účast na něm odmítnout – z obav o své zdraví a život.

Zkrátka - jestliže je vám celé testování a účast na něm skutečně proti srsti, inspirujte se u svých žáků a studentů - jděte cestou nejmenšího odporu a řekněte, že se bojíte, že se nakazíte. Je tu přece strašně vážný virus, lidi hromadně umírají, děti jsou nejhorší přenašeči, do ČR se už konečně doplazila ta děsivá brazilská mutace, na kterou vyhynula polovina Amazonie, tak co. Máte obavy, máte. Kdo dokáže, že ne. Tečka za větou.

A jestli se doopravdy ani po shlédnutí zpráv na TV Nova a ČT a CNN Prima News nebojíte, tak řekněte, že máte strach, že ohrozíte děti. Nesáhnete na ně, i kdyby Komenský měl vylézt z hrobu!

Samozřejmě ale nejspíš dojdete do bodu, kdy se jako pedagog budete odmítat na testování podílet, ale váš ředitel to bude považovat za sprostou vzpouru, za kterou byste zasloužili buď pověšení na ráhno nebo protažení pod kýlem. Protože nic z toho nemůže využít, uchýlí se k slabošskému vyhrožování výpovědí **pro soustavné méně závažné porušování povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci** (což já sama považuju za absurdní, na druhou stranu v dnešním světě se nemohu divit ničemu).

Je tedy možné, že na pedagogy bude vyvíjen nepřiměřený tlak, aby se podvolili a při testování asistovali nebo jej dokonce přímo prováděli. To polední by ale měli jednoznačně odmítnout, neboť by podle mého názoru v krajním případě mohli čelit i soukromoprávní žalobě našťvaných rodičů, kteří si zrovna nelibují v tom, že učitelka šťourá jejich dítěti v nosu.

Co tedy dělat?

Jako pedagog máte povinnost, pokud vám to ředitel uloží, pomáhat dítěti, které potřebuje asistenci u úkonů (které si je ale v podstatě schopno provést samo – např. aplikace inzulínu perem). Povinnost pedagoga podle mého názoru spočívá spíše v tom, že kontroluje, aniž by na dítě sahal, že si inzulín aplikovalo v požadovaný čas. Škola potřebuje k takové činnosti pedagoga souhlas rodičů a pedagog musí být proškolen.

Pedagog může odmítnout asistenci u testů na covid. Jde o život silně ohrožující breberku, tj. je třeba se vyvarovat kontaktu s potenciálně pozitivním žákem. Toto myslím smrtelně vážně, i když to podávám sarkastickým tónem. Na rozdíl od dítěte s diabetem prvního typu od zavilého malého toxického odpadu může nebohý pedagog chytit kde co a víte, že dneska už si korona nevybírám a zabíjí i ty mladé silné zdravé sportovce.

Pedagog by už kvůli ochraně sebe sama měl jednoznačně odmítnout jakékoli požadavky směřující k tomu, aby na děti v souvislosti s prováděním testů jakkoli sahal, skutečně jim prováděl test a podobně, zvláště je-li test prováděn bez výslovného souhlasu rodičů zaneseného do dokumentace žáka. Když by rodiče výslovně souhlasili, lze snad test provést, ale pořád se pohybujeme na hraně, ve skutečnosti jde o zdravotní službu a maskování za „samotest“ je obcházení zákona.

Jaká platila pravidla pro asistenci dítěti při péči o zdraví dříve?

Na tomto místě si dovoluji vyjít ze zveřejněných článků a materiálů, ze kterých budu citovat. Nejsem odborník na školské právo, tak se za to nestydím.

Stanovisko MŠMT k poskytování zdravotnických služeb ve školách a školských zařízeních

MŠMT proto doporučuje rodičům, aby při pravidelném užívání léků o toto školu společně s vyjádřením lékaře a doporučením dávkování léků písemně požádali a předložili svůj písemný souhlas k uvedeným úkonům. Ředitel/ka školy pak může určit odpovědnou osobu a jejího náhradníka k podávání léků. Je třeba se souhlasem rodičů zajistit, aby poskytovatelem zdravotní péče byli příslušní zaměstnanci poučení o podávání léků ve stejném rozsahu, jako byli poučeni rodiče dítěte. Musí být zejména zajištěno předání informací o dávkování, náležité péči, příznacích a projevech onemocnění a možných komplikacích, přičemž tato informace musí být předána ze strany odborně způsobilých osob. Je rovněž žádoucí nastavit formalizovanou evidenci tak, aby odpovědná osoba zapsala čas podání léku a dávkování a potvrdila podání svým podpisem. **Podávání léků dětem v mateřských a žákům v základních školách je proto na dohodě mezi rodiči dítěte nebo žáka a ředitelstvem školy. Netýká se však takového podávání léků, které je vyhrazeno odborně způsobilým osobám a z toho důvodu nemůže být svěřeno ani rodičům.**

[Stanovisko MŠMT k podávání léků ve škole](#)

Trpí-li dítě onemocněním, které vyžaduje zohlednění při vzdělávání (např. cukrovka), je podle školského zákona a zákoníku práce v pravomoci ředitele školy uložit zaměstnancům školy povinnost poskytnout nemocnému dítěti zvláštní péči, jež může spočívat například v podávání určitých léků, pravidelném sledování zdravotního stavu dítěte nebo v jiné potřebné pomoci, a to podle druhu a míry onemocnění. Musí však jít o činnosti, ke kterým není třeba odborné kvalifikace a ke kterým nejsou způsobilé jen osoby se speciálním odborným vzděláním či odbornou praxí, popřípadě osoby splňující další požadavky stanovené právními předpisy k poskytování zdravotní péče.

Odbornou kvalifikaci ovšem nelze ztotožňovat s řádným proškolením zaměstnanců, které je pro efektivní poskytnutí pomoci i pro vyloučení případné právní odpovědnosti školy (zaměstnanců) nezbytné. Zaměstnanec tak musí být proškolen v oblasti projevů onemocnění a možných komplikací, jakož i o způsobu péče o dítě, a musí jednat na základě odborného vyjádření lékaře, popř. na základě předpisu potřebných léků. **Nezbytný je též souhlas zákonných zástupců dítěte, neboť podání léčiv či jiné úkony ze strany školy je třeba považovat za zásahy do jeho tělesné integrity, které mohou být bez svolení zákonných zástupců protiprávní.**

Je-li tedy škola informována o tom, že dítě trpí onemocněním, které vyžaduje zohlednění při vzdělávání, škola:

- projedná otázku onemocnění dítěte se zákonnými zástupci,
- vyzve je k předložení odborného vyjádření lékaře,
- zajistí jejich písemný souhlas k úkonům vyžadovaným ze strany školy a
- proškolí zaměstnance v oblasti příznaků a projevů onemocnění a o náležité péči.

Podávání léku dítěti ve škole

Žádné léky (paralen ani tantum verde) však učitel žáku bez vědomí rodičů podávat nemůže, protože neví přesně, jestli žák není například na něco alergický. Rodiče by pak mohli ještě po škole požadovat náhradu škody, která byla dítěti způsobena neodborným zákrokem a tomu je třeba předejít. Pokud dítě bolí hlava apod., je třeba kontaktovat rodiče a ten rozhodne, zdali dítě půjde k lékaři.

Jde o odpověď na následující dotaz: **Mohu jako učitelka dítěti podat sprej do nosu, když nemůže dýchat? Nebo dát paralen, když ho bolí hlava, tantum verde, když ho bolí v krku? Použít mast na popáleniny, když si popálí ruce při výuce vaření, nebo jiné léky? Jak mám postupovat, když děti chodí s rozbitými koleny z tělocviku, hřiště? Víím, že jako pedagogický pracovník bych asi neměla, ale když jsem také zdravotník na zotavovacích akcích, mohu dítěti podat lék i ve škole?**

Podávání medikace v katalogu podpůrných opatření

Přečtěte si, jaké círáty se obvykle ve škole dělají s podáváním medikace. Jde o situace, kdy je třeba podávat léky, které má žák dlouhodobě užívat, **v případě, že není schopen (popř. není kompetentní) je užívat sám.** Rodič nebo jiný zákonný zástupce (dále jen rodič) nemá možnost léky žákovi podávat nebo není v tomto ohledu spolehlivý. Léky ve škole pak podává žákovi určená osoba v určenou dobu (např. třídní učitel nebo školní poradenský pracovník). Může se jednat i o podání léku při akutních stavech (např. při astmatickém záchvatu). V takové situaci je zapotřebí, **aby rodiče školu požádali o podání léku a o této domluvě mezi rodiči a školou se má vyhotovit písemný záznam (podepsaný oběma stranami).** Písemný záznam může obsahovat: žádost rodičů nebo smlouvu mezi školou a rodiči. Učitelé, kteří budou podávat léky, musí být poučeni a proškoleni ve způsobech podání (aplikaci) konkrétního léku.

Mohou učitelky v mateřské škole podat dítěti léky?

V souladu se zněním **§ 2 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)**, ve znění pozdějších předpisů, se poskytovatelem zdravotních služeb rozumí fyzická nebo právnická osoba, která má oprávnění k poskytování zdravotních služeb podle tohoto zákona. Podle [§ 11 tohoto zákona](#) lze zdravotní služby poskytovat pouze prostřednictvím osob způsobilých k výkonu zdravotnického povolání nebo k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotních služeb. Pedagogický pracovník tedy není zdravotnickým pracovníkem a tuto podmínku nesplňuje. **Mateřská škola odpovídá za škodu vzniklou dítěti** podle [zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku](#). Pokud tedy dojde k úrazu dítěte, je povinností mateřské školy poskytnout první pomoc, popř. zajistit poskytnutí první pomoci a o této skutečnosti informovat bezodkladně zákonného zástupce.

Jiná situace ale nastane, pokud dítě potřebuje podat nějaký medikament (lék, čípek, injekci apod.). **Zákonný zástupce má povinnost podle § 22 odst. 3 písm. c) školského zákona informovat školu o zdravotních obtížích dítěte nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání.** Tato informace ale neznamena, že pokud dítě trpí například horečnatým stavem nebo potřebuje pravidelně podávat nějaké léky, že tak bude pedagog automaticky konat. V tomto případě je povinnost na straně zákonného zástupce, aby si zajistil sám podávání léků. Je-li mateřská škola informována o tom, že dítě trpí onemocněním, které vyžaduje zohlednění při vzdělávání, měla by postupovat takto:

- **projednat se zákonným zástupcem onemocnění dítěte a vyzvat jej k podání žádosti o podávání léků a popř. si vyžádat i vyjádření lékaře,**
- **na základě žádosti vyhodnotit, zda je pedagogický pracovník schopen a ochoten potřebný lék podávat,**
- **na základě souhlasu pedagogického pracovníka žádosti zákonného zástupce vyhovět.**

Zdroj: <https://stavbez nouze.cz>